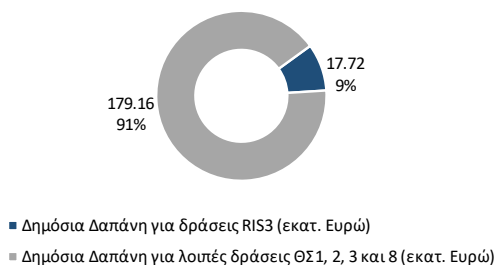
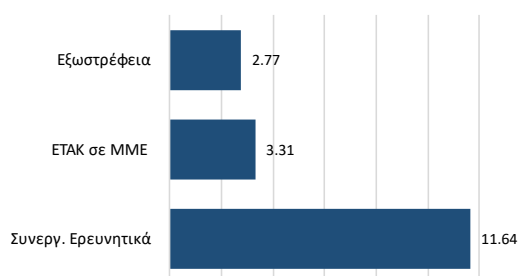

ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

Ποσοστό Δημόσιας Δαπάνης για δράσεις RIS3

Μίγμα Πολιτικής RIS3 (Δημ. Δαπάνη, εκατ. Ευρώ)

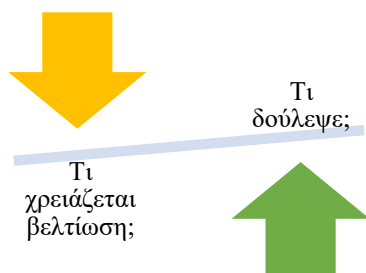
1° επίτευγμα	2° επίτευγμα	3° επίτευγμα
<ul style="list-style-type: none"> Ανάδειξη δυνατοτήτων περιφερειακού οικοσυστήματος ΕΤΑΚ σε μεγάλο βαθμό 	<ul style="list-style-type: none"> Ισχυροποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιφερειακής οικονομίας 	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης χρηματοδοτικών εργαλείων στο στελεχιακό δυναμικό της περιφέρειας

Το σύνολο της Δημόσιας Δαπάνης (ΔΔ) που δεσμεύτηκε από το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας για δράσεις που είναι άμεσα συμβατές με τους στόχους της ΠΣΕΕ ανήλθε σε **€17,72εκατ.**, ήτοι το 17,72% του συνόλου της ΔΔ των Θεματικών Στόχων 1, 2, 3 και 8, εξαιρουμένων των δράσεων ενίσχυσης της ρευστότητας των ΜΜΕ λόγω Covid. Εάν συνυπολογιστούν και οι τελευταίες, τότε η αναλογία υπολογίζεται στο **9%**.

Η πρώτη έκδοση του ΠΕΠ προέβλεπε την ενεργοποίηση **5** εργαλείων πολιτικής προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ. Μέχρι τα μέσα του 2023 είχαν ενεργοποιηθεί **3** απ' αυτά (60%) μέσω **9** προσκλήσεων. Το σημαντικότερο, σε όρους Δημόσιας Δαπάνης, εργαλείο πολιτικής που ενεργοποιήθηκε αφορά στην ενίσχυση συνεργατικών έργων ΕΤΑΚ μεταξύ επιχειρήσεων κι ερευνητικών φορέων (68% επί του συνόλου της ΔΔ για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ).

Το κύριο επίτευγμα από τον σχεδιασμό και την εφαρμογή δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης στη Δυτική Ελλάδα αφορά στην επιτυχή ενεργοποίηση των (σημαντικών) δυνατοτήτων του περιφερειακού οικοσυστήματος ΕΤΑΚ σε μεγάλο βαθμό. Δευτερεύοντα επιτεύγματα αποτέλεσαν η ισχυροποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιφερειακής οικονομίας, καθώς και η ανάπτυξη σημαντικών δεξιοτήτων διαχείρισης χρηματοδοτικών εργαλείων στο στελεχιακό δυναμικό της περιφέρειας.

Το σύνολο των εργαλείων πολιτικής επηρεάστηκε από καθυστερήσεις και εμπόδια τόσο από το εξωτερικό περιβάλλον (οικονομική κρίση, περιορισμοί και αλλαγή στρατηγικής λόγω πανδημίας) όσο και από το εσωτερικό (απουσία ειδικευμένων δομών διαχείρισης έργων ΕΤΑΚ και επιχειρηματικότητας σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και συντονισμού με το ΕΠΑνΕΚ). Παρ' όλα αυτά, τα εργαλεία πολιτικής σχεδιάστηκαν σε συμφωνία με τα αποτελέσματα διαβούλευσης με τους συμμετόχους της τετραπλής έλικας και παρουσίασαν σημαντικά αποτελέσματα. Θέμα που χρήζει βελτίωσης είναι η χωρική ανισοκατανομή των ενισχύσεων, με την ΠΕ Αχαΐας να κυριαρχεί στην απορρόφηση των κονδυλίων.

ΜΙΓΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Από την ΠΣΕΕ στο ΠΕΠ

Για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων καινοτομίας και έρευνας για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο πλαίσιο της ΠΣΕΕ, ελήφθησαν υπ' όψη δεδομένα και εισροές από την ανάλυση περιβάλλοντος και την συνεπακόλουθη ανάλυση SWOT, το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας και οι προτάσεις τομεακής πολιτικής της ΓΠΕΤ για την Έρευνα και Καινοτομία στο πλαίσιο προετοιμασίας του ΣΕΣ 2014-2020 (Μάιος 2013).

Στο πλαίσιο σχεδιασμού του ΠΕΠ Δυτική Ελλάδα 2014-2020, αναγνωρίστηκαν οι τομείς προτεραιότητας που επρόκειτο, σε μεταγενέστερο χρόνο, να εξειδικευθούν στην ΠΣΕΕ Δυτικής Ελλάδας, βάσει και των αναγκών που εντοπίστηκαν από την ανάλυση των παραγόντων του εξωτερικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας. Το υλικό αυτό τροφοδότησε το κείμενο του ΠΕΠ. Η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης είχε ξεκινήσει μέσα από τομεακές διαβουλεύσεις και αναπτυξιακά συνέδρια εγκαίρως και τροφοδότησε το βασικό κείμενο της ΠΣΕΕ με δεδομένα των προτεινόμενων αλυσίδων αξίας και εργαλείων πολιτικής. Μετά και τη δημοσίευση αυτής, συνεχίστηκε η υλοποίηση των εργαστηρίων επιχειρηματικής ανακάλυψης με στόχο την περαιτέρω εξειδίκευση στόχων και προτεραιοτήτων. Συνεπώς σημαντικό τμήμα των αποτελεσμάτων της ΔΕΑ τροφοδότησαν το κείμενο της ΠΣΕΕ και αυτό με τη σειρά του το κείμενο του ΠΕΠ.

Οι στρατηγικές προτεραιότητες της ΠΣΕΕ είναι οι ακόλουθες:

1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ
2. Βελτίωση της πρόσβασης σε Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), της χρήσης και ποιότητάς τους και αξιοποίηση τους στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων με αναδιάρθρωση, εκσυγχρονισμό και οικονομική διαφοροποίηση της περιφερειακής οικονομίας προσανατολισμένη στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ
4. Βελτίωση της ελκυστικότητας της Περιφέρειας μέσω της αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών της πόρων, της ενεργειακής αναβάθμισης καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος

Οι τομείς προτεραιότητας που περιλαμβάνει η ΠΣΕΕ είναι α) Αγροτική Παραγωγή – Υδατοκαλλιέργειες και τρόφιμα, β) Τουρισμός – Πολιτισμός και γ) Υλικά – Μικροηλεκτρονική. Ως οριζόντιες προτεραιότητες που δρουν υποστηρικτικά προς τις παραπάνω περιοχές εντοπίζονται α) οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και β) οι Ενεργειακές Εφαρμογές. Οι τομείς αυτοί αναγνωρίζονται και στο κείμενο του ΠΕΠ.

Συνάφεια μεταξύ ΠΣΕΕ και ΠΕΠ εντοπίζεται για τους περισσότερους από τους ειδικούς στόχους της ΠΣΕΕ. Στο κείμενο της ΠΣΕΕ:

- Οι 4 βασικές στρατηγικές προτεραιότητες της ΠΣΕΕ υποδιαιρούνται σε 15, συνολικά, ειδικούς στόχους.
- Προβλέπεται πως 13 από τους 15 ειδικούς στόχους της στρατηγικής θα χρηματοδοτηθούν έστω και μερικώς από το ΠΕΠ.
- Οι 13 ειδικοί στόχοι της ΠΣΕΕ για τους οποίους υπάρχει πρόβλεψη χρηματοδότησής τους από το ΠΕΠ, συσχετίζονται με συνολικά 15 επενδυτικές προτεραιότητες του ΠΕΠ (συμπεριλαμβανομένων και των ΘΣ4, 6 και το σύνολο των επενδυτικών προτεραιοτήτων του ΘΣ8).

Στο κείμενο του ΠΕΠ πράγματι κατανέμονται πόροι στις προαναφερθείσες 15 επενδυτικές προτεραιότητες που υποστηρίζουν την ΠΣΕΕ. Επιπλέον, γίνονται σε πολλά σημεία ρητές κι ευθείες παραπομπές στην

ΠΣΕΕ, τονίζοντας πως οι δράσεις του ΠΕΠ θα ενεργοποιηθούν στους τομείς προτεραιότητας της ΠΣΕΕ, καθώς και πως το περιεχόμενό τους θα είναι σύμφωνο με το πνεύμα της. Οι παραπομπές του ΠΕΠ στην ΠΣΕΕ είναι άμεσες στους ΘΣ1, 2 και 3 και τις επενδυτικές προτεραιότητες 3 και 5 του ΘΣ8, οι οποίες συνάδουν με τα μεθοδολογικά εργαλεία της παρούσας ανάλυσης. Στους ΘΣ4 και 6, καθώς και στην επενδυτική προτεραιότητα 1 του ΘΣ8, οι αναφορές του ΠΕΠ στην ΠΣΕΕ είναι έμμεσες και δεν θα ληφθούν υπ' όψη στο αντίστοιχο σκέλος της αξιολόγησης.

Διάρθρωση του Μίγματος Πολιτικής στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ

Στο κείμενο του ΠΕΠ υπάρχει η παρακάτω αντιστοίχιση μεταξύ προτεινόμενων δράσεων με τα Εργαλεία Πολιτικής της τυπολογίας που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης.

Πίνακας 1: Διάρθρωση του μίγματος πολιτικής στην αρχική έκδοση του ΠΕΠ Δυτ. Ελλάδας

ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΠ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΕΠ (ΕΠ.ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ)
ΕΠ2: Ενίσχυση υποδομών για έρευνα	Ενίσχυση υποδομής φορέων έρευνας	Αύξηση της παραγωγικότητας των φορέων έρευνας και καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης (1α)
ΕΠ5: Συνεργατικά Έργα ΕΤΑΚ	Ενίσχυση ανάπτυξης συνεργασιών επιχειρήσεων της Περιφέρειας με ακαδημαϊκά και ερευνητικά κέντρα στο πλαίσιο ερευνητικών κοινοπραξιών	Αύξηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην έρευνα και καινοτομία (1β)
ΕΠ6: Δραστηριότητες έρευνας στις επιχειρήσεις	Προώθηση διεθνικών ερευνητικών έργων Ενίσχυση συμπληρωματικών δράσεων εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων και καινοτομιών έργων του προγράμματος Ορίζων 2020 για τη δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών Ενίσχυση του ερευνητικού εξοπλισμού σε υφιστάμενα και νέα τμήματα Έρευνας και Καινοτομίας μεμονωμένων επιχειρήσεων ή συνεργατικών σχηματισμών Ανάπτυξη λογισμικού και υπηρεσιών ΤΠΕ σε δυναμικούς παραγωγικούς τομείς	Αύξηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην έρευνα και καινοτομία (1β) Αύξηση των επιχειρήσεων που εκσυγχρονίζονται ως προς την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ (2β)
ΕΠ11: Διεθνοποίηση επιχειρήσεων	Ενίσχυση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας και διεθνοποίησης των επιχειρήσεων	Αύξηση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ που συνδέονται με τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης (3δ)
ΕΠ13: Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινων πόρων για την έξυπνη εξειδίκευση	Προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων των επιχειρηματιών, των εργαζομένων και των επιχειρήσεων σε τομείς συγκριτικού πλεονεκτήματος	Ενίσχυση της ικανότητας προσαρμογής εργαζομένων και επιχειρηματιών στο περιβάλλον της έξυπνης εξειδίκευσης (8ν)

Το σύνολο των εργαλείων του πίνακα εντοπίζεται στο κείμενο του ΠΕΠ, τόσο βάσει της αρχικής έκδοσης, όσο και βάσει των αναθεωρήσεων του κειμένου του, ενώ περιλαμβάνεται και στο κείμενο της ΠΣΕΕ.

Η ιδιαιτερότητα της ΠΣΕΕ είναι τα σημεία παρέμβασής της, τα οποία οριοθετούνται από τη διασταύρωση μεταξύ κάθετων τομέων προτεραιότητας, οριζόντιων προτεραιοτήτων και στρατηγικών προτεραιοτήτων. Η αποτύπωση αυτών στο κείμενο του ΠΕΠ γίνεται με τρόπο πυκνό και στοχευμένο, οδηγώντας στα πέντε προτεινόμενα εργαλεία πολιτικής, αριθμός ο οποίος αν και μικρότερος σε σχέση με αυτούς των υπολοίπων περιφερειών δείχνει ρεαλισμό στο σχεδιασμό. Παρά τον μικρό αριθμό των εργαλείων πολιτικής που σχεδιάστηκαν, ενεργοποιήθηκαν τα τρία από αυτά και συγκεκριμένα τα ΕΠ5, 6 και 11.

Ενεργοποίηση Εργαλείων Πολιτικής

Γενική εικόνα

Η ένταση της χρηματοδότησης για τους ΘΣ που ενδιαφέρουν (ΘΣ1,2,3 και 8) στην αρχική και πλέον πρόσφατα αναθεωρημένη έκδοση του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2: Εξέλιξη χρηματοδότησης επιλεγμένων Θεματικών Στόχων ΠΕΠ Δυτ. Ελλάδας (σύνολο προϋπολογισμού ΔΔ σε Ευρώ)

	Έκδοση 1.4	Έκδοση 5.0	Μεταβολή
ΘΣ1	11.735.113	10.735.113	-8,52%
ΘΣ2	5.877.449	6.877.449	17,01%
ΘΣ3	52.778.324	52.778.324	0,00%
ΘΣ8	6.205.279	7.951.216	28,14%
ΣΥΝΟΛΟ	76.596.165	78.342.102	2,28%

Πηγή: Κείμενα ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας

Το σύνολο της δημόσιας δαπάνης πρακτικά παραμένει το ίδιο με μικρές μεταβολές (σε απόλυτες τιμές) να παρατηρούνται στους Θεματικούς Στόχους πλην του ΘΣ3.

Σε ό,τι αφορά στην ενεργοποίηση των επιλεγμένων ΘΣ, αυτή φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 3: Συνολική ενεργοποίηση επιλεγμένων Θεματικών Στόχων ΠΕΠ Δυτ. Ελλάδας

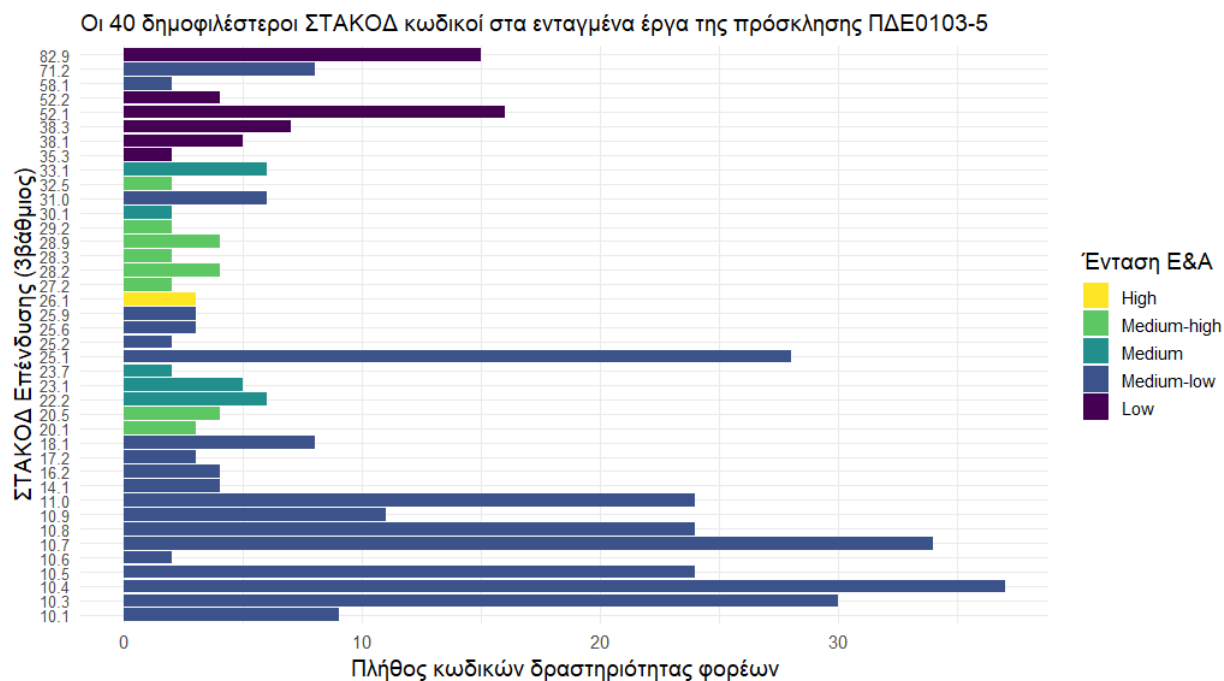
	Αρ. προσκλήσεων	Ενταγμένα	Σύνολο ΔΔ	ΔΔ πληρωμών
ΘΣ1	6	66	13.883.901	13.148.731
ΘΣ2	7	25	7.641.040	4.055.884
ΘΣ3 (εκτός covid)	17	422	103.439.421	33.535.525
ΘΣ3 COVID	2	6.244	50.003.379	47.339.309
ΘΣ8	5	214	21.911.654	4.046.483
ΣΥΝΟΛΟ	37	6.971	196.879.395	102.125.932

Πηγή: Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Στον ΘΣ3 γίνεται ο διαχωρισμός των προσκλήσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών του Covid από τις λοιπές δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας για να μπορεί ο αναγνώστης να διακρίνει τις δράσεις στήριξης της επιχειρηματικότητας από τις αντίστοιχες για την επιβίωση των επιχειρήσεων μέσω της ενίσχυσης της ρευστότητας (μη επιστρεπτέα ενίσχυση κεφαλαίου κίνησης). Το σύνολο της ΔΔ υπερβαίνει κατά πολύ το αντίστοιχο προϋπολογισμένο (υπερβάλλοντα συμβασιοποιημένα ποσά της τάξης του 251,31% του συνολικού προϋπολογισμού του ΠΕΠ για τους τέσσερις ΘΣ), παρόλα αυτά το σύνολο των πληρωμών φτάνει το 51,87%, το οποίο οφείλεται στο μεγαλύτερο τμήμα του στην άμεση πληρωμή των δικαιούχων από τις δράσεις ενίσχυσης ρευστότητας. Στις λοιπές δράσεις του ΘΣ3 περιλαμβάνονται η εκχώρηση €10εκατ. στο ΤΕΠΙΧ II και η συμμετοχή του ΠΕΠ στην δράση 012ΚΕ η οποία χρηματοδότησε την ίδρυση νέων τουριστικών επιχειρήσεων στην περιφέρεια (επιλαχόντες από την τομεακή πρόσκληση) με συνολικά €16,24εκατ.

Μία από τις ιδιαίτερες προσκλήσεις της περιφέρειας είναι η ΠΔΕ0103-5, η οποία συνδέεται και με τον ΘΣ1 (επενδυτική προτεραιότητα 1β) και με τον ΘΣ3 (επενδυτική προτεραιότητα 3α), όμως στην πράξη αποτελεί μια δράση γενικής επιχειρηματικότητας και δεν κατανεμήθηκε σε κάποια από τα προτεινόμενα εργαλεία πολιτικής. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται βάσει δεδομένων από το σκέλος της υλοποίησης: Παρόλο που 116 από τα συνολικά 325 ενταγμένα έργα έχουν καταχωρισθεί ως έργα ΘΣ1 στο ΟΠΣ, εντούτοις δεν διαθέτουν χαρακτηριστικά που να δικαιολογούν κάτι τέτοιο, όπως φαίνεται και από το ακόλουθο διάγραμμα των 40 δημοφιλέστερων (εκ των συνολικά 60) ΚΑΔ ενταγμένων έργων. Διαπιστώνεται η κυριαρχία

δραστηριοτήτων χαμηλής έντασης E&A, φύσεως γενικής επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση κλάδων κατά ΟΟΣΑ¹.

Διάγραμμα 1: Κατανομή δραστηριοτήτων δικαιούχων της πρόσκλησης ΠΔΕ0103-5. Επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ και ΟΟΣΑ

Η καταχώριση των 116 έργων της δράσης ΠΔΕ0103-5 στον ΘΣ1, έχει ως αποτέλεσμα και τη στρέβλωση του ποσοστού της δημόσιας δαπάνης του ΘΣ1 που διατίθεται για δράσεις ΠΣΕΕ, όπως θα αναλυθεί και στο αντίστοιχο αξιολογικό ερώτημα. Κατ' επέκταση, στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης, τα έργα αυτά δεν θα ληφθούν υπόψη στον συνολικό προϋπολογισμό του ΘΣ1, αλλά του ΘΣ3.

Το σύνολο των προσκλήσεων που ενεργοποιήθηκαν και αντιστοιχούν στα επιλεγμένα Εργαλεία Πολιτικής (ΕΠ) σύμφωνα με την μεθοδολογία αξιολόγησης αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4: Συνολική ενεργοποίηση ΕΠ συναφών με ΠΣΕΕ από το ΠΕΠ Δυτ. Ελλάδας

	Αρ. προσκλήσεων	Ενταγμένα	ΔΔ συμβάσεων	ΔΔ πληρωμών
ΘΣ1	6	66	13.883.901	12.356.148
ΘΣ2	1	9	2.377.925	109.982
ΘΣ3	2	27	2.769.212	686.379
ΣΥΝΟΛΟ	9	102	19.031.038	13.152.510

Πηγή: Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Το τμήμα των προσκλήσεων που σχετίζεται με την ΠΣΕΕ τυπικά αντιστοιχεί στο 24,29% του προϋπολογισμού των επιλεγμένων ΘΣ του ΠΕΠ (σε όρους ΔΔ), ενώ το σύνολο των πληρωμών προς τους δικαιούχους σε αυτές τις προσκλήσεις ανέρχεται στο 69,11%.

Στη συνέχεια της αναφοράς ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των ΕΠ που ενεργοποιήθηκαν μέσω των σχετικών Προσκλήσεων. Τονίζεται πως για καθένα από τα ΕΠ που ενεργοποιήθηκαν, η ενεργοποίηση του έγινε μέσω όλου του φάσματος των δράσεων που είχαν προβλεφθεί στο ΠΕΠ.

¹ OECD Taxonomy of Economic Activities Based on R&D Intensity, 2016.

ΕΠ5: Συνεργατικά Έργα ΕΤΑΚ

Το εργαλείο πολιτικής ενεργοποιήθηκε μέσω της Πρόσκλησης ΠΔΕ0101B-1 «Ενίσχυση Επιχειρήσεων για ερευνητικά έργα στους τομείς “Μικροηλεκτρονική” και των “προηγμένων υλικών”». Είναι η χρονικά πρώτη δημοσίευση περιφερειακής πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για τη χρηματοδότηση ερευνητικών έργων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 σε όλη τη χώρα. Την πρόσκληση αυτήν ακολούθησαν οι αντίστοιχες για τις λοιπές προτεραιότητες της ΠΣΕΕ και συγκεκριμένα οι ΠΔΕ0101B-2 «Ενίσχυση σχεδίων έρευνας- ανάπτυξης & καινοτομίας στον τομέα προτεραιότητας της RIS3 “Τεχνολογίες Πληροφορικής & επικοινωνιών”», η ΠΔΕ0101B-3 «Ενίσχυση σχεδίων έρευνας- ανάπτυξης & καινοτομίας στον τομέα προτεραιότητας της RIS3 “Ενεργειακές εφαρμογές”» και η ΠΔΕ0101B-4 «Ενίσχυση σχεδίων έρευνας- ανάπτυξης & καινοτομίας στον τομέα προτεραιότητας της RIS3 “Αγροδιατροφή”». Τέλος, το συγκεκριμένο εργαλείο πολιτικής συμπληρώθηκε με προσκλήσεις διεθνικών συνεργατικών έργων ΕΤΑΚ, τις ΠΔΕ0101C-1 και ΠΔΕ0101C-2 «Προώθηση Διεθνικών Ερευνητικών Έργων για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις» και την ΠΔΕ0101C-3 «Προώθηση Διεθνικών Ερευνητικών Έργων για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις - έτους 2019».

Αξίζει να σημειωθεί πως η δημοσίευση προσκλήσεων για τη χρηματοδότηση διεθνικών συνεργατικών έργων ΕΤΑΚ ήταν αποτέλεσμα συστηματικής δικτύωσης της ΠΔΕ. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης πρόσκλησης, προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση των ερευνητικών προτάσεων είναι η θετική τους αξιολόγηση στα πλαίσια διεθνούς κοινής πρόσκλησης ερευνητικών έργων, ιδιαίτερα από ευρωπαϊκά προγράμματα ERANET (όπως τα MANUNET I & II, LEADERA και INCOMERA, στα οποία η ΠΔΕ συμμετείχε, ή παρόμοια). Πρόσκληση με αντίστοιχα χαρακτηριστικά δεν συναντάται σε ΠΕΠ κάποιας από τις άλλες 12 ελληνικές περιφέρειες.

Το σύνολο των προσκλήσεων που ενεργοποίησαν το ΕΠ5 στην ΠΔΕ, έδιναν ως εναλλακτική τη δυνατότητα υποβολής προτάσεων για τη διεξαγωγή ερευνητικών δραστηριοτήτων αποκλειστικά από επιχειρήσεις, χωρίς τη συμμετοχή ερευνητικών οργανισμών. Ωστόσο, η δυνατότητα αυτή αξιοποιήθηκε στο πλαίσιο 5 μόλις έργων, 4 της πρόσκλησης ΠΔΕ0101B-4 κι ένα της πρόσκλησης ΠΔΕ0101C-1, τα οποία έργα συνυπολογίζονται στο ΕΠ6 (βλέπε παρακάτω). Τα κύρια στοιχεία του συνόλου των προσκλήσεων τα οποία ενεργοποιούν το ΕΠ5, είναι τα παρακάτω:

Πίνακας 5: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ5

	ΠΔΕ0101 B-1	ΠΔΕ0101 B-2	ΠΔΕ0101 B-3	ΠΔΕ0101 B-4	ΠΔΕ0101 C-1 & C-2	ΠΔΕ0101 C-3	ΣΥΝΟΛΑ
Ημερ. Δημοσίευσης	12.07.2016	31.05.2018	27.06.2018	14.06.2018	10.04.2017 14.02.2018	06.12.2018	
Αρ. υποβολών	29	19	11	24	8	2	93
Αιτούμενη ΔΔ	5.249.683	4.027.139	2.327.571	5.247.310	1.882.965	388.900	19.123.568
Αρ. ενταγμένων έργων	11	16	7	17	8	2	61
Ημερ. Ένταξης	22.02.2018	20.12.2018	20.12.2018	28.12.2018	09.01.2018	15.03.2019	
ΔΔ ενταγμένων έργων	2.045.221	3.384.976	1.583.621	3.673.775	1.871.589	388.260	12.947.442
Πληρωμές	1.846.061	2.930.327	1.412.176	3.348.600	1.581.803	300.722	11.419.689
Προβλεπόμεν η ημερομηνία Ολοκλήρωσης	Ολοκληρωμένο	Ολοκληρωμένο	Ολοκληρωμένο	Ολοκληρωμένο	Ολοκληρωμένο	Ολοκληρωμένο	

Πηγή: Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Στο πλαίσιο όλων των παραπάνω προσκλήσεων ήταν αποδεκτή η συνεργασία με φορείς παραγωγής γνώσης εκτός των γεωγραφικών ορίων της ΠΔΕ. Από τα απολογιστικά στοιχεία προκύπτει πως το 89,88% του

συνόλου της δημόσιας δαπάνης κατευθύνθηκε σε φορείς της Δυτικής Ελλάδας και το υπόλοιπο σε φορείς εκτός της Περιφέρειας.

Σε ό,τι αφορά τη σύγκριση του εργαλείου συνεργατικής έρευνας που περιλαμβάνεται στην πρόσκληση 56, παρόμοιες παρεμβάσεις ενεργοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠΑνΕΚ, με κυριότερη τη δράση Ερευνώ-Καινοτομώ-Δημιουργώ Παρέμβαση II. Από απολογιστικά στοιχεία της ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ (Μάιος 2023) από 71 φορείς και επιχειρήσεις της ΠΔΕ υλοποιούνται συνεργατικά έργα με το ύψος της ΔΔ που αντιστοιχεί να ανέρχεται σε €37,4εκατ. Συνεπώς η συνεισφορά της χρηματοδότησης του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας στο άθροισμα των δύο χρηματοδοτικών πηγών ανήλθε στο 23,74% του συνόλου. Την ίδια στιγμή, το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο μοναδικών δικαιούχων ήταν 54,49%, καθιστώντας το μοντέλο διάθεσης πόρων για ΕΠ5 μέσω του ΠΕΠ περισσότερο συμπεριληπτικό από εκείνο που επιλέχθηκε στο πλαίσιο του ΕΠΑνΕΚ, το οποίο ενέκρινε λιγότερα σε πλήθος με μεγαλύτερο μέσο ύψος προϋπολογισμού.

Τέλος στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται τα δεδομένα χωρικής κατανομής των ενταγμένων έργων με όρους ΔΔ.

Πίνακας 6: Χωρική κατανομή έργων ΕΠ5

ΠΕΡΙΦ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΑΦΜ	ΣΥΝ ΔΔ
Αιτωλοακαρνανία	4	476.488
Αχαΐα	71	10.750.112
Ηλεία	3	411.225

Πηγή: Επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

ΕΠ6: Δραστηριότητες έρευνας στις επιχειρήσεις

Μαζί με τα 5 έργα των προσκλήσεων ΠΔΕ0101B-4 και ΠΔΕ0101C-1 τα οποία εντάσσονται στο ΕΠ6, όπως σχολιάστηκε στην προηγούμενη υποενότητα, υπάρχουν 9 ακόμη ενταγμένα έργα ενίσχυσης Ε&Α σε ΜΜΕ, από την πρόσκληση ΠΔΕ0102-1 «Ενίσχυση των Επιχειρήσεων ΤΠΕ της Δυτικής Ελλάδας». Η πρόσκληση αποσκοπούσε στην στήριξη επιχειρήσεων του κλάδου των ΤΠΕ για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Τα κύρια στοιχεία των προσκλήσεων των έργων που ενεργοποιούν το ΕΠ6 στην ΠΔΕ, συνοψίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

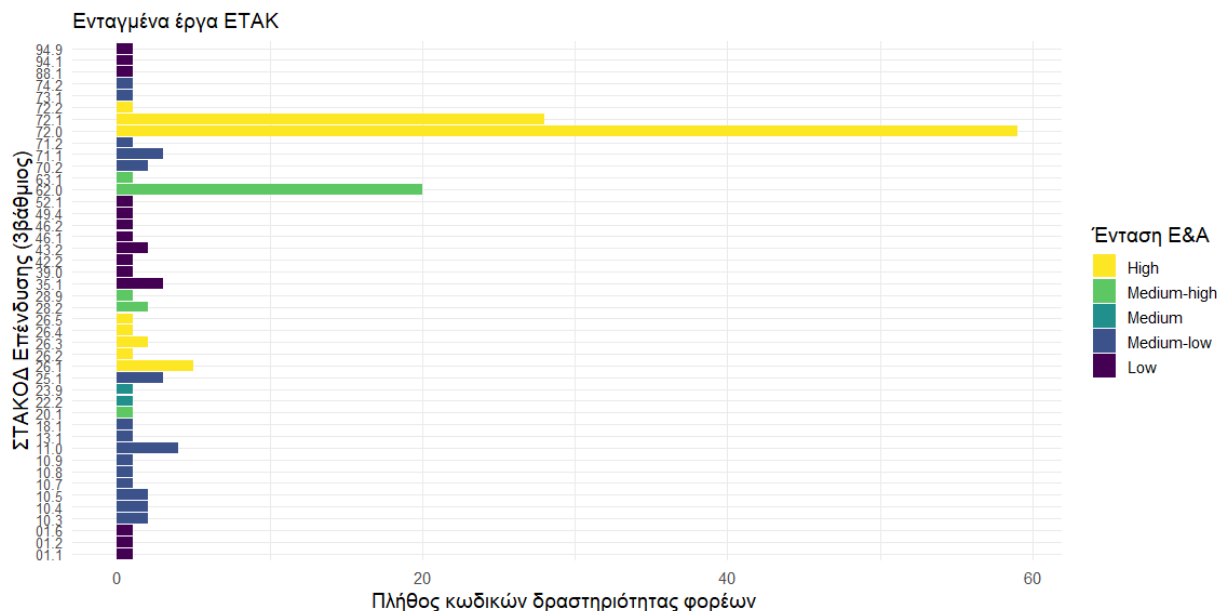
Πίνακας 7: Προσκλήσεις ΕΠ6

	ΠΔΕ0101 B-4	ΠΔΕ0101 C-1 & C-2	ΠΔΕ0102-1	ΣΥΝΟΛΑ
Ημερ. Δημοσίευσης	14.06.2018	10.04.2017 / 14.02.2018	17.07.2020	
Αρ. υποβολών	4	1	13	18
Αιτούμενη ΔΔ	691.460	245.000	3.533.048	4.469.508
Αρ. ενταγμένων έργων	4	1	9	14
Ημερ. Ένταξης	28.12.2018	09.01.2018	01.07.2022	
ΔΔ ενταγμένων έργων	691.460	245.000	2.377.925	3.314.385
Πληρωμές	691.460	245.000	109.982	1.046.442
Προβλεπόμενη ημερομηνία Ολοκλήρωσης	Ολοκληρωμένο	Ολοκληρωμένο	Ολοκληρωμένο	

Πηγή: Επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Η κύρια ομοειδής παρέμβαση σε εθνικό επίπεδο ήταν το ΕΔΚ Παρέμβαση I. Με βάση τα απολογιστικά στοιχεία της ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ, 39 επιχειρήσεις της Δυτικής Ελλάδας υλοποιούν αντίστοιχα έργα με σύνολο δημόσιας δαπάνης €7,6εκατ. Συνεπώς η χρηματοδότηση του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας ανήλθε στο 30,42% του αθροίσματος των δύο χρηματοδοτικών πηγών, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο μοναδικών δικαιούχων ήταν 26,42%, καθιστώντας τον μ.ό. της ενίσχυσης ανά έργο μεγαλύτερο στην περιφερειακή πρόσκληση.

Αναφορικά με τα ΕΠ5 και 6, τα οποία έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό τη χρηματοδότηση έργων ΕΤΑΚ, στο ακόλουθο διάγραμμα γίνεται μια συγκεντρωτική καταγραφή του πλήθους των ΚΑΔ που δηλώθηκαν από τις επιχειρήσεις ως ΚΑΔ επένδυσης και σε πολλές περιπτώσεις ήταν παραπάνω από ένας ανά επιχείρηση. Οι διαφορετικοί χρωματισμοί των δραστηριοτήτων γίνονται σύμφωνα με την τυπολογία κατά ΟΟΣΑ.

Διάγραμμα 2: Κατανομή δραστηριοτήτων δικαιούχων σε έργα ΕΤΑΚ. Πηγή ΠΣΚΕ και ΟΟΣΑ

Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι στο σύνολο των έργων ΕΤΑΚ στην ΠΔΕ, δηλαδή τόσο στα έργα του ΕΠ5 όσο και στα έργα του ΕΠ6, υπάρχει ισχυρό το στοιχείο του καινοτόμου χαρακτήρα, άρα και της ικανότητας των επιχειρήσεων να ανταπεξέλθουν πράγματι στον χαρακτήρα αυτόν. Ο ΚΑΔ 72, που αφορά δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, κυριαρχεί και αποτελεί ένδειξη της επιτυχίας των δράσεων στο να στηρίζουν αντίστοιχη δραστηριότητα. Επιπλέον, εντοπίζεται υπερεκπροσώπηση του κλάδου της πληροφορικής. Αυτό θα ήταν γενικώς αναμενόμενο, διότι ο συγκεκριμένος κλάδος παρουσιάζει ισχυρή ανάπτυξη στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Ωστόσο, η υπερεκπροσώπηση του κλάδου εν προκειμένω ενισχύεται από το γεγονός ότι στηρίχθηκε μέσα από ειδική πρόσκληση, απευθυνόμενη αποκλειστικά σε αυτόν.

ΕΠ11: Διεθνοποίηση επιχειρήσεων

Η προώθηση της διεθνοποίησης των επιχειρήσεων ενεργοποιήθηκε μέσω των προσκλήσεων ΠΔΕ0103-1 «Εξωστρέφεια - Διεθνοποίηση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» και ΠΔΕ0103-3 «Εξωστρέφεια - Διεθνοποίηση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας - έτους 2019». Σκοπός των προσκλήσεων αυτών είναι η ενίσχυση επενδύσεων οι οποίες συμβάλλουν στην εξαγωγική ανάπτυξη και τη διεθνοποίηση των προϊόντων των επιχειρήσεων. Τα κύρια στοιχεία των προσκλήσεων είναι τα παρακάτω:

Πίνακας 8: Προσκλήσεις ΕΠ11

	ΠΔΕ0103-1	ΠΔΕ0103-3	ΣΥΝΟΛΑ
Ημερ. Δημοσίευσης	14.06.2018	10.04.2017	
Αρ. υποβολών	17	20	37
Αιτούμενη ΔΔ	1.694.218	2.169.104	3.863.322
Αρ. ενταγμένων έργων	9	18	27
Ημερ. Ένταξης	24.12.2018	14.07.2020	
ΔΔ ενταγμένων έργων	967.489	1.801.723	2.769.212
Πληρωμές	448.288	238.092	686.380
Προβλεπόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης	Ολοκληρωμένο	Ολοκληρωμένο	

Πηγή: Επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Σε ό,τι αφορά στη χωρική κατανομή των έργων αυτή αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 9: Χωρική κατανομή έργων ΕΠ11

ΠΕΡΙΦ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΑΦΜ	ΣΥΝ ΔΔ
Αιτωλοακαρνανία	6	678.185
Αχαΐα	14	1.421.648
Ηλεία	7	669.379

Πηγή: Επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Το «Επιχειρούμε Έξω» είναι η ομοειδής δράση του ΕΠΑνΕΚ, στο πλαίσιο του οποίου εντάχθηκαν 34 έργα από ΜΜΕ της Δυτικής Ελλάδας με σύνολο δημόσιας δαπάνης €1,4εκατ. Η χρηματοδότηση του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας ανήλθε στο 66,42% του αθροίσματος των δύο χρηματοδοτικών πηγών, στοιχείο που φανερώνει την ιδιαίτερα υψηλή συνεισφορά του στην προώθηση της εξωστρέφειας των τοπικών επιχειρήσεων. Στο συγκεκριμένο εργαλείο πολιτικής, το ποσοστό του αθροίσματος των δύο χρηματοδοτικών πηγών σε επίπεδο μοναδικών δικαιούχων ήταν 44,26%, δείχνοντας πως το μοντέλο διάθεσης πόρων μέσω του ΠΕΠ οποίο ενέκρινε λιγότερα και μεγαλύτερα έργα ανά ευρώ προϋπολογισμού, σε σχέση με εκείνο του ΕΠΑνΕΚ.

Αξίζει να αναφερθεί ότι σύμφωνα με στοιχεία του ΣΕΒΕ το σύνολο των εξαγωγικών επιχειρήσεων της Δυτικής Ελλάδας είναι 347, συνεπώς περίπου το 11% των εξαγωγέων της περιφέρειας υπέβαλλε πρόταση, στοιχείο που φανερώνει την όχι ευρεία αποδοχή των προσκλήσεων από την εξαγωγική κοινότητα της ΠΔΕ.

Συγκεντρωτικά

Σε σχέση με τα αρχικά προτεινόμενα εργαλεία πολιτικής του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας:

- Στο πλαίσιο του ειδικού στόχου 1.α.1 «Αύξηση της παραγωγικότητας των φορέων έρευνας και καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης», το ΕΠ2 δεν ενεργοποιήθηκε, αφήνοντας ερευνητικές υποδομές σε ΑΕΙ και δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς εκτός στήριξης από το ΠΕΠ.
- Στο πλαίσιο του ειδικού στόχου 1.β.1 «Αύξηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην έρευνα και καινοτομία»:
 - ο ΕΠ5 ενεργοποιήθηκε πλήρως, μέσα από πολλαπλές, κλαδικά στοχευμένες προσκλήσεις
 - ο ΕΠ6 ενεργοποιήθηκε πλήρως, εν μέρει μέσα από τις ίδιες προσκλήσεις με το ΕΠ5, αλλά κατά κύριο λόγο μέσα από την πρόσκληση για έρευνα επιχειρήσεων στον κλάδο των ΤΠΕ
- Στο πλαίσιο του ειδικού στόχου 3.δ.1 «Αύξηση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ που συνδέονται με τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης», το ΕΠ11 σχετικά με τη διεθνοποίηση των επιχειρήσεων ενεργοποιήθηκε επιτυχώς.
- Στο πλαίσιο του ειδικού στόχου 8.5.1 «Αύξηση των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε τομείς που έχουν αναδειχθεί στο πλαίσιο της Περιφερειακής Έξυπνης Εξειδίκευσης» ενεργοποιήθηκαν δύο

προσκλήσεις: η πρώτη αφορούσε στη λειτουργία ενός παρατηρητηρίου διάγνωσης των αναγκών της αγοράς και η δεύτερη στην υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης τα οποία δεν φάνηκε να ταιριάζουν με τα χαρακτηριστικά του ΕΠΙ3.

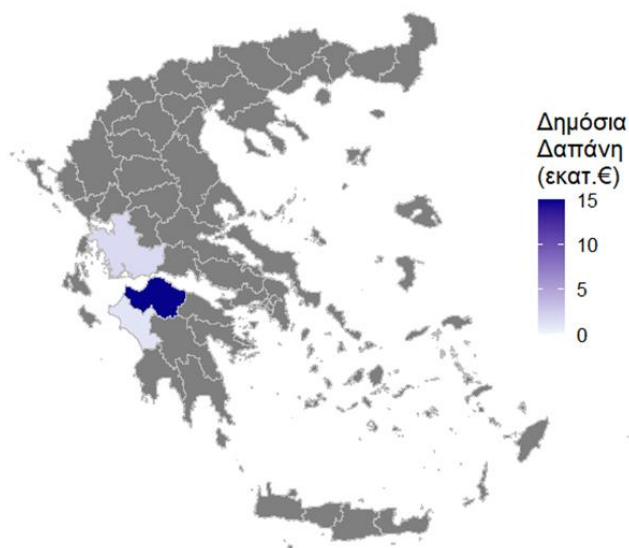
Τα συγκεντρωτικά δεδομένα ανά εργαλείο πολιτικής και Περιφερειακή Ενότητα με όρους συνολικής ΔΔ έχουν ως εξής:

Πίνακας 10: Σύνοψη ενεργοποίησης εργαλείων πολιτικής

ΠΕ	ΕΠ5	ΕΠ6	ΕΠ11	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	476.488	574.700	678.185	1.729.373
ΑΧΑΪΑΣ	10.750.112	2.739.684	1.421.648	14.911.444
ΗΛΕΙΑΣ	411.225	0	669.379	1.080.604
ΣΥΝΟΛΟ	11.637.825	3.314.384	2.769.212	17.721.421

Πηγή: Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023

Τα σύνολα του πίνακα αποτυπώνονται στον ακόλουθο χάρτη.

Πηγή δεδομένων: ΟΠΣ/ΕΣΠΑ & ΠΣΚΕ

Σε απόλυτες τιμές, η ΠΕ Αχαΐας συγκεντρώνει άνω του 84% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων. Εάν όμως ληφθούν υπόψη αφενός η σχετική κατανομή της παραγόμενης περιφερειακής ΑΠΑ και αφετέρου ο πληθυσμός των ΠΕ, τότε έχουμε μια ένδειξη της σχετικής συμβατότητας της έντασης χρηματοδότησης των δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης στις 3 ΠΕ ανάλογα με τα δύο προαναφερθέντα φίλτρα.

Πίνακας 11: Σχετική συμβατότητα έντασης δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης

ΠΕΡΙΦ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤ. ΕΝΤΑΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΑΠΑ	ΣΧΕΤ. ΕΝΤΑΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟ
Αιτωλοακαρνανία	0,33	0,33
Αχαΐα	1,72	1,78
Ηλεία	0,28	0,26

Επεξεργασία από δεδομένα ΕΛΣΤΑΤ

- Ο πρώτος δείκτης υπολογίζεται από το πηλίκο $([\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 ανά ΠΕ}] / [\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 στο σύνολο της Περιφέρειας}]) / ([\text{μέση ΑΠΑ ετών 2014-2020 ανά ΠΕ} / \text{Μέση ΑΠΑ ετών 2014-2020 της Περιφέρειας}])$.
- Ο δεύτερος δείκτης υπολογίζεται από το πηλίκο $([\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 ανά ΠΕ}] / [\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 στο σύνολο της Περιφέρειας}]) / ([\text{πληθυσμός ΠΕ}] / [\text{πληθυσμός Περιφέρειας}])$ με βάση την τελευταία απογραφή του 2021.

Ο υπολογισμός των δύο δεικτών δείχνει ότι η Δυτική Ελλάδα, σε ό,τι αφορά στην ένταξη χρηματοδότησης δράσεων συμβατών με την ΠΣΕΕ, κινήθηκε σε δύο ταχύτητες, με την ΠΕ Αχαΐας να κυριαρχεί και τις άλλες δύο ΠΕ να φαίνεται να υστερούν σημαντικά σε σχέση με τη θέση τους στην οικονομική δραστηριότητα και τον πληθυσμό τους.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Στις ενότητες που ακολουθούν επιχειρείται η σύνοψη των συμπερασμάτων από την επεξεργασία των πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων με στόχο την απάντηση στα αξιολογικά ερωτήματα όπως τέθηκαν στην μεθοδολογία αξιολόγησης. Τα συμπεράσματα θα αποτελέσουν κύρια δεδομένα εισόδου για τη συνολική αποτίμηση του μείγματος πολιτικής που σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε στο πλαίσιο των 13 ΠΕΠ για την υποστήριξη των επιμέρους περιφερειακών στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης. Η διαβάθμιση των χρωμάτων στο πεδίο «Επίδοση» (πράσινο, πορτοκαλί και κόκκινο) αντιστοιχίζεται σε πολύ ικανοποιητική, μέτρια και όχι ικανοποιητική επίδοση στο αξιολογούμενο κριτήριο.

Αποτελεσματικότητα

Αξιολογικό Ερώτημα **A1. Σε ποιο βαθμό πέτυχαν οι δράσεις των ΠΣΕΕ τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε επίπεδο δεικτών;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Στο ΠΕΠ, έχει τεθεί ένας διαφορετικός δείκτης αποτελεσμάτων για κάθε έναν από τους 2 ειδικούς στόχους που σχετίζονται με την ΠΣΕΕ. Εξ' αυτών των 2 δεικτών αποτελεσμάτων, ο ένας υπερκαλύπτεται και ο ένας υπολείπεται της τιμής-στόχου. Η επίδοση κρίνεται μικτή.

Τεκμηρίωση Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τις πλέον πρόσφατες τιμές επίτευξης για τις τιμές στόχου 2023 στους δείκτες αποτελεσμάτων του ΠΕΠ που συσχετίζονται με τις επενδυτικές προτεραιότητες που εξετάζει η αξιολόγηση

Δείκτης αποτελεσμάτων (επενδυτική προτεραιότητα)	Στόχος 2023	Τελευταία δεδομένα	Βαθμός Επίτευξης	Πηγή	ΕΠ που συνεισφέρει
Δαπάνες των επιχειρήσεων για έρευνα και καινοτομία - % επί του περιφερειακού ΑΕΠ (1β)	0,24	0,33	1,5	AIR2022 για το 2020	ΕΠ5-ΕΠ6
Αξία εξαγωγών των ΜΜΕ στους τομείς της περιφερειακής έξυπνης Εξειδίκευσης - εκ. ευρώ (3δ)	523,00	422,57	0,81	AIR2022 για το 2020	ΕΠ11

Οι δράσεις συνεισέφεραν οριακά στις επιτευχθείσες τιμές δεικτών: Το ΠΕΠ ενίσχυσε επιτυχώς έναν σεβαστό αριθμό επιχειρήσεων, ορισμένες από τις οποίες στηρίχθηκαν για την υλοποίηση έργων, προκειμένου να καταστούν πιο ανταγωνιστικές. Η συμμετοχή ήταν ιδιαίτερα υψηλή στον κλάδο της μικροηλεκτρονικής, αλλά αντισταθμίζεται εν μέρει από το κατώτερο των προσδοκιών ενδιαφέρον για έργα ΕΤΑΚ από μεμονωμένες επιχειρήσεις. Στους κλάδους πληροφορικής, ενέργειας και αγροδιατροφής η ζήτηση δεν ήταν η αναμενόμενη, γεγονός που ενδέχεται να οφείλεται στη δημοσίευση της τομεακής πρόσκλησης για έρευνα, του Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ, η οποία μεσολάβησε χρονικά. Τέλος, η στήριξη της εξωστρέφειας από τη σχετική περιφερειακή δράση ήταν σημαντικότερη από αυτήν του αντίστοιχου τομεακού προγράμματος, με την τιμή στόχου, πάντως, να μην καλύπτεται.

Αξιολογικό Ερώτημα **A2. Σε ποιο βαθμό ήταν αποτελεσματική η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης;**

Επίδοση

<i>Βασικά ευρήματα</i>	<p>Η ΔΕΑ ολοκληρώθηκε μετά την έγκριση της ΠΣΕΕ, όμως κάλυψε και με το παραπάνω το σύνολο των τομέων προτεραιότητας που είχαν αναγνωρισθεί. Παρόλο που δεν επαναλήφθηκε κατά την πορεία εφαρμογής της ΠΣΕΕ, τα ευρήματά της αξιοποιήθηκαν στο έπακρο, τόσο κατά τη διαδικασία επιλογής κλάδων προς ενίσχυση, όσο και κατά τη φάση σύνταξης των προσκλήσεων.</p>
<i>Τεκμηρίωση</i>	<p>Ο πρώτος (προκαταρκτικός και ανεπίσημος) γύρος επιχειρηματικής ανακάλυψης τροφοδότησε την ΠΣΕΕ με ενδεικτικά έργα και μέσα εφαρμογής. Αποτελούνταν από μια σειρά τομεακών διαβουλεύσεων και αναπτυξιακών συνεδρίων. Λόγω του ότι η κυρίως ΔΕΑ και τα σχετικά εργαστήρια ολοκληρώθηκαν μετά την έγκριση της ΠΣΕΕ, αυτά τελικά δεν τροφοδότησαν το σχέδιο δράσης της τελευταίας, ούτε όμως και κινήθηκε διαδικασία επικαιροποίησης της ΠΣΕΕ για να τα συμπεριλάβει. Αντίθετα, τα αποτελέσματα της ΔΕΑ ελήφθησαν υπόψη κατά τον σχεδιασμό των προσκλήσεων που ενεργοποίησαν τα ΕΠ5 και ΕΠ6. Τα αποτελέσματα της ΔΕΑ, επίσης, είναι που οδήγησαν στην απόφαση να μην εκδοθεί πρόσκληση στον τομέα του τουρισμού, όπως προβλεπόταν από την ΠΣΕΕ και το ΠΕΠ. Αυτό έγινε διότι δεν υπήρξε η επιθυμητή ανταπόκριση και ανατροφοδότηση μέσω των σχετικών ΔΕΑ από επιχειρήσεις της ΠΔΕ πάνω στον συγκεκριμένο τομέα.</p> <p>Το σύνολο των εργαλείων πολιτικής που αναγνωρίστηκε στα κείμενα της ΠΣΕΕ είχε προηγουμένως αναπτυχθεί κατά τις διαδικασίες της ΔΕΑ και συνεπώς A2.1.1 = 100% και A2.1.2 = 5/5.</p> <p>Τρία από τα πέντε εργαλεία πολιτικής που είχαν αναγνωρισθεί στο Σχέδιο Δράσης ως συνεισφορά του ΠΕΠ στην RIS3 υιοθετήθηκαν από το ΠΕΠ. Συνεπώς, A2.2.1 = 60% και A2.2.2 = 3/5.</p> <p>Ο λόγος αριθμός υποβολών / αριθμός εντάξεων για τις προσκλήσεις που αποτελούν αντικείμενο της αξιολόγησης έχει συνολική τιμή δείκτη A2.3.1 = 1,45.</p> <p>Για να εκτιμήσουμε τον αριθμό των υποβολών προς το σύνολο των εν δυνάμει δικαιούχων αξιοποιήσαμε τα δεδομένα ΚΑΔ επένδυσης και τα δεδομένα του στατιστικού μητρώου επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ. Υπολογίσαμε ότι A2.3.2=1,89%.</p>
<i>Αξιολογικό Ερώτημα</i>	<p>A3. Σε ποιο βαθμό η χρονική διάσταση της υποστήριξης από τα ΠΕΠ προς τις ΠΣΕΕ υλοποιήθηκε όπως είχε σχεδιαστεί; Ποιοι ήταν οι παράγοντες που οδήγησαν σε τυχόν αποκλίσεις;</p>
<i>Επίδοση</i>	<p style="text-align: center;"></p>
<i>Βασικά ευρήματα</i>	<p>Η πρώτη πρόσκληση εκδόθηκε ενάμιση έτος μετά την έγκριση της ΠΣΕΕ, ενώ η ουσιαστική της ενεργοποίηση μέσω της έκδοσης αποφάσεων ένταξης καθυστέρησε σημαντικά. Στον αντίποδα, τα έργα υλοποιήθηκαν με λελογισμένη ταχύτητα και με συνεπή υποστήριξη των δομών της περιφέρειας, με αποτέλεσμα σχετικά συγκρατημένα χρονοδιαγράμματα ολοκλήρωσης των δράσεων, κυρίως στο πλαίσιο του ΕΠ5.</p>
<i>Τεκμηρίωση</i>	<p>Η ΠΣΕΕ εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2015, η πρώτη πρόσκληση (ΠΔΕ0101B-1) δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2016 και η τελευταία (ΠΔΕ0102-1) τον Ιούλιο του 2020. Ο μέσος όρος μεταξύ της έγκρισης της ΠΣΕΕ και της δημοσίευσης των προσκλήσεων που αξιολογούνται είναι A3.1.1 = 1237 ημέρες. Οι χρόνοι ένταξης των έργων ήταν σαφώς συντομότεροι (A3.1.2 = 327 ημέρες) και η μέση διάρκεια των ενταγμένων δράσεων ήταν εξαιρετικά μεγάλη (A3.1.3 = 1191 ημέρες). Είναι χαρακτηριστικό ότι σημαντικό ποσοστό των έργων δεν είχε ολοκληρωθεί μέχρι τα μέσα το 2023.</p> <p>Οι κύριοι παράγοντες (A3.2.1) που οδήγησαν στις παραπάνω αποκλίσεις ήταν:</p>

- Καθυστερήση στην έναρξη υλοποίησης δράσεων ΕΤΑΚ λόγω της αναμονής συμμόρφωσης με τις εκ των προτέρων αιρεσιμότητες 1.1 και 1.2
- Απουσία ξεκάθαρα δομημένου συστήματος διακυβέρνησης και ισχυρού και ειδικευμένου οργάνου για τη διαχείριση του ΠΕΠ και της ΠΣΕΕ
- Απουσία στήριξης από το εθνικό επίπεδο και συγκεκριμένα από τις Αρχές και Υπηρεσίες σχεδιασμού και υλοποίησης του ΕΠΑνΕΚ και της εθνικής ΣΕΕ, η οποία θα αποτελούσε πολύτιμη βοήθεια για την περιφέρεια και τις αρμόδιες για το ΠΕΠ και την ΠΣΕΕ δομές της
- Δυσκολίες στην εφαρμογή του ενδεδειγμένου τρόπου αξιολόγησης των υποβολών στις πρώτες προσκλήσεις
- Μεγάλη γραφειοκρατία για την ολοκλήρωση των διαδικασιών εκταμίευσης χρημάτων προς τους δικαιούχους

Αξιολογικό Ερώτημα **A4. Σε ποιο βαθμό πέτυχαν οι δράσεις των ΠΣΕΕ τις αναμενόμενες εκροές;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Και για τους 6 δείκτες εκροών, οι επιτευχθείσες τιμές κυμαίνονται άνω του 86% των τιμών στόχου, ενώ για τους 2 εκ των 6 αγγίζουν το 100%. Σε απόλυτες τιμές, ο συνολικός αριθμός ωφελούμενων θεωρείται ικανοποιητικός, αν και λίγο μικρότερος των προσδοκιών.

Τεκμηρίωση

Για τις τιμές στόχου 2023 στους δείκτες εκροών του ΠΕΠ, από την AIR 2022 φαίνεται ότι οι πραγματοποιηθείσες τιμές απέχουν των τιμών στόχου κι αυτό εξηγείται από τη μεθοδολογία καταχώρησης των τιμών μόνο αφού ολοκληρωθούν οι προσκλήσεις. Επομένως από το AIR 2022 λαμβάνονται μόνο οι τιμές στόχου ενώ από οι εκτιμώμενες τιμές δόθηκαν από τα στελέχη της ΕΥΔ ΠΔΕ. Τα δεδομένα παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Εργαλείο Πολιτικής	Κωδικός Δείκτη	Τιμή στόχου 2023	Αριθμός Ενταγμένων Έργων με τιμή στο δείκτη	Αριθμός ολοκληρωμένων έργων με τιμή στο δείκτη	Επίτευξη τιμών δείκτη
ΕΠ5-ΕΠ6	5802	5	5	5	1,00
	CO01 CO02	58	57	57	1,00
	CO08	18,33	15	15	1,00
	CO26	50	49	49	1,00
	CO28	9	8	8	1,00
ΕΠ11	CO01 CO02	20	16	16	1,00
	CO08	26,85	24	24	1,00

- Κατά την ενεργοποίηση του ΕΠ6, έχουν ενταχθεί 14 έργα έρευνας από μεμονωμένες επιχειρήσεις της περιφέρειας. Από την άλλη, στο πλαίσιο 61 ενταγμένων συνεργατικών ερευνητικών έργων του ΕΠ5, ωφελήθηκαν 80 συνολικά επιχειρήσεις (συμπεριλαμβάνονται όσες έχουν έδρα εκτός της περιφέρειας). Αναφορικά με τα έργα αυτά, υπάρχει επίτευξη του στόχου για αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, καθώς και οριακή υστέρηση έναντι των στόχων για επιχειρήσεις της περιφέρειας

που λαμβάνουν στήριξη κι επιχορηγήσεις και για επιχειρήσεις που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα.

- Μεταξύ 27 έργων τα οποία εντάχθηκαν στις προσκλήσεις του ΕΠΙ1, παρατηρείται μικρή υστέρηση έναντι του στόχου της αύξησης απασχόλησης.
- Τέλος, όσον αφορά τον αριθμό των μοναδικών ωφελομένων πανελλαδικά από τα ενταγμένα έργα στα τρία ενεργοποιημένα εργαλεία πολιτικής, αυτός υπολογίζεται σε 126.

Ο βαθμός επίτευξης ανά δείκτη εκροών για τα έργα ΠΣΕΕ μέσω των εργαλείων πολιτικής που εξετάζουμε είναι **A4.1.1 (CO01) = 1,00** για όλους τους δείκτες, καθώς το σύνολο των έργων έχει ολοκληρωθεί. Τα ενεργά έργα την παρούσα στιγμή είναι **A4.1.2 = 0**. Το σύνολο των ενταγμένων έργων υλοποιείται από **A4.1.3 = 126** φορείς με διακριτό ΑΦΜ.

Αξιολογικό Ερώτημα **A5. Ποιοι ήταν οι κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη συνολική αποτελεσματικότητα;**

Επίδοση Δεν έχει εφαρμογή

Βασικά ευρήματα Οι παράγοντες που επηρέασαν την αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση δράσεων ΕΤΑΚ (αλλά και υποστήριξης της επιχειρηματικότητας) διακρίνονται σε εξωγενείς όσο και ενδογενείς. Το έλλειμα πρότερης εμπειρίας σημειώνεται ως ο σημαντικότερος παράγοντας του εσωτερικού περιβάλλοντος ενώ η διπλή κρίση (οικονομική στην αρχή της περιόδου και λόγω πανδημίας στο τέλος της) διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση των δράσεων.

Τεκμηρίωση Οι κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη συνολική αποτελεσματικότητα ήταν οι παρακάτω:

- Διπλή κρίση, οικονομική στην αρχή της προγραμματικής περιόδου και πανδημική στο τέλος της.
- Έλλειμα πρότερης εμπειρίας του στελεχιακού δυναμικού της περιφέρειας αναφορικά με την υλοποίηση στρατηγικών κι επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- ΔΕΑ οι οποίες αφενός ήταν επιτυχημένες, αφετέρου όμως δεν επαναλαμβάνονταν σε τακτική βάση προκειμένου να κρατούν το περιφερειακό οικοσύστημα καινοτομίας σε εγρήγορση και να τροφοδοτούν μια πιο ζωνρή διαδικασία δημοσίευσης προσκλήσεων
- Πολυπλοκότητα διαδικασιών υποβολής, αξιολόγησης και διαχείρισης έργων κρατικών ενισχύσεων. Για παράδειγμα εφαρμόστηκε λάθος μοντέλο στην αξιολόγηση των ερευνητικών έργων των επιχειρήσεων όπου προηγήθηκε η αξιολόγηση του φυσικού αντικείμενου (σχετική αξιολόγηση) και ακολούθησε ο έλεγχος προβληματικότητας (on-off κριτήριο), ενώ θα έπρεπε να γίνει το αντίθετο
- Σημαντικός ανταγωνισμός για έργα ΕΤΑΚ από τις τομεακές προσκλήσεις

Αποδοτικότητα

Αξιολογικό Ερώτημα **B1. Σε ποιο βαθμό η ένταση της χρηματοδότησης ήταν επαρκής για να δημιουργήσει επιπτώσεις;**

Επίδοση

- Βασικά ευρήματα** Οι σχετικές τιμές της ενεργοποίησης δράσεων προώθησης της ΠΣΕΕ στο σύνολο των ΘΣ που ενδιαφέρουν (εξαιρουμένων των δράσεων ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω Covid, δηλαδή) είναι χαμηλές. Οι μοναδιαίες (αλλιώς: ανά δικαιούχο) τιμές χρηματοδότησης ενεργών και ολοκληρωμένων έργων δεν παρουσιάζουν αποκλίσεις σε κανένα από τα 3 ΕΠ.
- Τεκμηρίωση** Εξετάστηκαν δύο παράμετροι: Η κατανομή της ΔΔ ανά εργαλείο πολιτικής που εφαρμόστηκε στο σύνολο των ενταγμένων έργων σε δράσεις RIS3 και των συνολικών πόρων του ΠΕΠ στους ΘΣ1,2,3 και 8 εκτός των δράσεων σχετικών με Covid. Αναλυτικά είχαμε:

Δείκτης B.1.1.1.α

ΕΠ	Συμβασιοληπική Δημόσια Δαπάνη	Ποσοστό στη Συμβασιοληπική ΔΔ όλων των ΕΠ	Ποσοστό στη Συμβασιοληπική ΔΔ των ΘΣ1,2,3,8 του ΠΕΠ
ΕΠ5	12.947.442	68,03%	8,82%
ΕΠ6	3.314.384	17,42%	2,26%
ΕΠ11	2.769.212	14,55%	1,89%
ΣΥΝΟΛΟ	19.031.038	100,00%	9,66%

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα είναι σαφές ότι τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν στη Δυτική Ελλάδα συνεισφέρουν με όρους συμβασιοληπικής δημόσιας δαπάνης σε μικρό ποσοστό (**B.1.1.1.β = 9.66%**) στο σύνολο του ίδιου δείκτη για τους ΘΣ1, 2, 3 και 8 του ΠΕΠ συμπεριλαμβανομένων και των δράσεων αντιμετώπισης των συνεπειών του Covid-19. **Δεδομένης και της δυσκολίας προετοιμασίας και υλοποίησης στοχευμένων προσκλήσεων υποστήριξης της καινοτομικής επιχειρηματικότητας, αλλά και της σημαντικής συνεισφοράς τους, η ένταση χρηματοδότησης των δράσεων υποστήριξης της ΠΣΕΕ Δυτικής Ελλάδας μέσω των ενεργοποιημένων Εργαλείων Πολιτικής μπορεί να χαρακτηριστεί ως επαρκής για την επίτευξη των στόχων του ΠΕΠ.**

Οι δράσεις συνεργατικών ερευνητικών μεταξύ επιχειρήσεων κι ερευνητικών φορέων απορροφούν το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης. Η δεύτερη παράμετρος που εξετάστηκε είναι η δαπάνη/κόστος των δράσεων ανά μονάδα εκροής του κυριότερου δείκτη που εκφράζει κάθε εργαλείο πολιτικής για τα ενταγμένα και τα ολοκληρωμένα έργα. Ο υπολογισμός ανά εργαλείο πολιτικής έδωσε τα παρακάτω αποτελέσματα:

Εργ. Πολιτικής	Δείκτης	B1.1.2.α	B1.1.2.β	Διαφορά
ΕΠ5	5802	394.376	394.376	0%
	CO01 CO02	157.896	157.896	0%
	CO26	194.258	194.258	0%
ΕΠ6	CO01 CO02	236.742	236.742	0%
	CO08	157.281	157.281	0%
	CO28	297.241	297.241	0%
ΕΠ11	CO01 CO02	102.563	102.563	0%
	CO08	115.384	115.384	0%

Τα αποτελέσματα στον πίνακα υποδηλώνουν τελική τιμή κόστους υποστήριξης ανά μονάδα δείκτη σύμφωνη με αυτήν που προέκυπτε βάσει των αρχικών στοιχείων στα υλοποιούμενα έργα.

Αξιολογικό Ερώτημα **B2. Αξιοποιήθηκαν πιθανές συνέργειες ή οικονομίες κλίμακας με τομεακά ή ευρωπαϊκά προγράμματα;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Σε επίπεδο συνεργειών με ευρωπαϊκά προγράμματα, αναγνωρίστηκε δυνατότητα αξιοποίησης των δικτύων ERANET για την προώθηση διεθνικών ερευνητικών έργων, δυνατότητα η οποία και αξιοποιήθηκε στις αντίστοιχες προσκλήσεις για την ενίσχυσή τους. Σε ό,τι αφορά σε τομεακά, παρόλο που υπήρχαν προφανείς επικαλύψεις σε στρατηγικές προτεραιότητες και μέσα εφαρμογής, δεν υπήρξε κάποια οργανωμένη και συντονισμένη προσπάθεια δημιουργίας μιας διεπιφάνειας συνεργασίας με τις ομάδες σχεδιασμού και υλοποίησης των τομεακών προγραμμάτων.

Τεκμηρίωση

Παραδείγματα παρόμοιων με τα ενεργοποιημένα εργαλεία πολιτικής του ΠΕΠ είναι τα ακόλουθα:

- ΕΠ5: Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ, Παρέμβαση II (ΕΠΑνΕΚ)
- ΕΠ6: Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ, Παρέμβαση I (ΕΠΑνΕΚ)
- ΕΠ11: «ΕΠΙΧΕΙΡΟΥΜΕ ΕΞΩ - Υποστήριξη Διεθνούς Προβολής ΜΜΕ με Εξωστρεφή Προσανατολισμό» (ΕΠΑνΕΚ)
- Δράσεις ΠΔΕ0101C-1, ΠΔΕ0101C-2 και ΠΔΕ0101C-3: Δίκτυα ERANET (Horizon)

Το τελευταίο σημείο, σχετικά με την αξιοποίηση υφιστάμενων δικτύων ERANET για την προώθηση διεθνικών ερευνητικών έργων χρηματοδοτούμενων από το ΠΕΠ, παρουσιάζει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Η περιφέρεια ουσιαστικά άπτησε πάνω στις διασυνδέσεις αλλά και την πρότερη εμπειρία που της προσέφερε η συμμετοχή της στα δίκτυα αυτά, προκειμένου να προχωρήσει με τον σχεδιασμό και την αποτελεσματική υλοποίηση των συγκεκριμένων δράσεων. Με αυτόν τον τρόπο, η ΠΔΕ είναι η μοναδική ελληνικά περιφέρεια η οποία κατάφερε να αξιοποιήσει συνέργειες, προσβάσεις και τεχνογνωσία, ώστε να χρηματοδοτήσει διεθνικά έργα μέσω του ΠΕΠ της.

Συνοχή

Αξιολογικό Ερώτημα

Γ1. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν επικαλυπτόταν με αντίστοιχα που ενεργοποιήθηκαν μέσω των τομεακών προγραμμάτων, ιδίως του ΕΠΑνΕΚ;

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Σε γενικές γραμμές δεν διαφαίνεται κάποιος συντονισμός τομεακών με περιφερειακές προσκλήσεις. Παρ' όλα αυτά, υπήρξε προσπάθεια για σχεδιασμό προσκλήσεων που θα λειτουργούσαν συμπληρωματικά ως προς τις αντίστοιχες τομεακές και θα εστίαζαν στις περιφερειακές προτεραιότητες, μέσω κάθετης στόχευσης των προσκλήσεων σε επιμέρους κλάδους.

Τεκμηρίωση

ΕΠ5 & ΕΠ6. Οι σχετικές προσκλήσεις του ΠΕΠ ΠΔΕ χρησιμοποίησαν όμοια μέσα εφαρμογής με το ΕΔΚ (όπως όλες οι σχετικές δράσεις των ΠΕΠ), το οποίο προκηρύχθηκε σε δύο κύκλους, με τον πρώτο να έπεται χρονικά της ΠΔΕ0101B-1, δημοσιευόμενος περίπου ένα εξάμηνο αργότερα. Οι επιχειρήσεις ή τα συνεργατικά

σχήματα τα οποία ήταν σε ετοιμότητα υπέβαλλαν στο ΕΔΚ. Παρ' όλα αυτά, οι τομεακές προσκλήσεις έδρασαν συμπληρωματικά καθώς αφορούσαν στοχευμένα τους τομείς προτεραιότητας της ΠΔΕ, δίνοντας καλύτερες ευκαιρίες στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν σε αυτούς. Επιπλέον, από την ανάλυση των ΚΑΔ των δικαιούχων, φαίνεται η μεγάλη συμμετοχή επιχειρήσεων του κλάδου της πληροφορικής (κυρίως στα ερευνητικά του ΕΠ6), καθώς και ο μεγάλος αριθμός δικαιούχων εντάσεως γνώσης.

ΕΠ11. Υπήρξε η δράση «Επιχειρούμε Έξω» του ΕΠΑνΕΚ (20/11/2017) με παρόμοια χαρακτηριστικά με την τις ΠΔΕ0103-1 και ΠΔΕ0103-3 του ΠΕΠ. Η σεβαστή συμμετοχή στις περιφερειακές προκηρύξεις οδηγεί στο συμπέρασμα πως μάλλον η τομεακή έδρασε συμπληρωματικά των περιφερειακών.

Αξιολογικό Ερώτημα **Γ2. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν μέσω των ΠΕΠ επικαλυπτόταν με αντίστοιχα που ενεργοποιήθηκαν εκτός των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ);**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα
Τεκμηρίωση

Για τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας δε φαίνεται να υπάρχει επικάλυψη ή συμπληρωματικότητα με αντίστοιχα εντός ΕΔΕΤ. ΕΠ5. Δεν υπήρχαν συνεργατικά ερευνητικά σε Προγράμματα εκτός ΕΔΕΤ (πχ. Αναπτυξιακός Νόμος).

ΕΠ6. Δεν υπήρχαν ερευνητικά σε Προγράμματα για επιχειρήσεις εκτός ΕΔΕΤ, με μόνη εξαίρεση το Μ16 του ΕΠΑΑ.

ΕΠ11. Για ενίσχυση εξωστρέφειας και επιχειρηματικότητας δεν υπάρχουν εργαλεία εκτός ΕΔΕΤ, πλην του Αναπτυξιακού Νόμου στον οποίο γενικά υπάγονται μεγαλύτερες σε προϋπολογισμό επενδύσεις.

Συνάφεια

Αξιολογικό Ερώτημα **Δ1. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από τα ΠΕΠ κάλυπταν τις διαπιστωμένες ανάγκες που αναφέρονται στις ΠΣΕΕ;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Ενεργοποιήθηκαν 3 από τα αρχικά προβλεπόμενα 5 εργαλεία. Ο αρχικός στόχος των 5 εργαλείων κρίνεται ως λογικός, ενώ ακόμη και η επίτευξη του 60% αυτού δεν είναι αρνητική επίδοση. Με βάση και τις απόψεις των αρμόδιων στελεχών της ΠΔΕ, τα εργαλεία εξυπηρέτησαν σε ικανοποιητικό βαθμό τις ανάγκες όπως είχαν διατυπωθεί στη Λογική της Παρέμβασης.

Τεκμηρίωση

Ο βαθμός κάλυψης των αναγκών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, όπως διατυπώθηκαν στην ΠΣΕΕ, κρίνεται ως υψηλός με την επιφύλαξη της μη κάλυψης του φάσματος των τουριστικών δραστηριοτήτων μέσω περιφερειακής πρόσκλησης. Ο κλάδος αυτός, δια των εκπροσώπων του στο πλαίσιο των ΔΕΑ, δεν κατάφερε να πείσει την περιφέρεια για την ικανότητα συνεισφοράς του στην ΠΣΕΕ και συνεπώς αποκλείστηκε από στοχευμένη πρόσκληση. Ωστόσο, οι υπόλοιποι τομείς προτεραιότητας της ΠΣΕΕ καλύφθηκαν επιτυχώς μέσω στοχευμένων προσκλήσεων και ικανοποιητικής ανταπόκρισης σε αυτές.

Αξιολογικό Ερώτημα **Δ2. Σε ποιο βαθμό οι επενδύσεις των ΠΕΠ μέσω των ΘΣ1,2,3 και 8 τροφοδότησαν δράσεις που υποστήριζαν τις ΠΣΕΕ;**

Επίδοση*Βασικά ευρήματα*

Μικτή εικόνα, συνολικά άνω μετρίου. Στους ΘΣ1 και 2 υπήρξε σχετικά ικανοποιητική συμμετοχή των δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης στη συνολική δημόσια δαπάνη και τον συνολικό αριθμό έργων. Στον ΘΣ1, συγκεκριμένα, η πραγματική εικόνα είναι καλύτερη από αυτήν που φαίνεται, καθώς αλλοιώνεται λόγω της καταχώρισης στη συνολική δημόσια δαπάνη έργων από την πρόσκληση ΠΔΕ0103-5, τα οποία θα έπρεπε να προσμετρηθούν στη δημόσια δαπάνη του ΘΣ3, όπως και γίνεται στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης. Συνολικά στους ΘΣ3 και 8, η συμμετοχή των δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης στην αναλογία είναι αντιστοίχως ελάχιστη και μηδενική.

Τεκμηρίωση

Υπολογίστηκε η αναλογία ενταγμένων έργων σχετικών με την ΠΣΕΕ ως προς το σύνολο των έργων στους ΘΣ1, 2, 3 και 8 και η αναλογία της δημόσιας δαπάνης με τον ίδιο τρόπο. Για τα έργα του ΘΣ3 δεν ελήφθησαν υπόψη έργα ενίσχυσης ρευστότητας λόγω Covid, για τα έργα του ΕΠ5 λήφθηκε υπόψη μόνο η ΔΔ φορέων με έδρα την ΠΔΕ, ενώ τα 116 έργα της πρόσκλησης ΠΔΕ0103-5 που τυπικά είναι καταχωρισμένα στον ΘΣ1 στο ΟΠΣ, στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης προσμετρώνται στον ΘΣ3. Βρίσκεται πως η συμμετοχή έργων ΠΣΕΕ επί του συνόλου των ενταγμένων είναι 14,03% και πως η συμμετοχή της δημόσιας δαπάνης για έργα ΠΣΕΕ επί του συνόλου της δημόσιας δαπάνης εντός περιφέρειας ανέρχεται σε 12,07%. Τα αντίστοιχα ποσοστά ανά ΘΣ είναι τα ακόλουθα:

Θεματικός Στόχος	Δ2.1.1	Δ2.1.2
ΘΣ1	100,00%	90,57%
ΘΣ2	36,00%	31,12%
ΘΣ3 (εκτός Covid)	6,40%	2,68%
ΘΣ8	0,00%	0,00%

Εάν συνυπολογιστούν όμως και οι δράσεις υποστήριξης των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας τότε οι τιμές μειώνονται αισθητά (Δείκτης Δ.2.1.1=1,46% και Δ.2.1.2=9,67%).

Προστιθέμενη Αξία

Αξιολογικό Ερώτημα **Ε1. Σε ποιο βαθμό θα είχαν επιτευχθεί οι στόχοι των ΠΣΕΕ χωρίς την υποστήριξη των ΠΕΠ;**

Επίδοση*Βασικά ευρήματα*

Το σύνολο των ΕΠ που ενεργοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας ήταν συμπληρωματικά των τομεακών επιχειρησιακών προγραμμάτων. Δια της σύγκρισης της συμμετοχής των τοπικών φορέων σε περιφερειακές προσκλήσεις και της συμμετοχής τους σε εθνικές προσκλήσεις, προκύπτει εικόνα συνολικής υπεροχής των εθνικών προσκλήσεων ως προς τη συνεισφορά σε τοπικούς φορείς, τόσο σε επίπεδο αριθμού έργων όσο και σε επίπεδο δημόσιας δαπάνης. Η συνολική προστιθέμενη αξία του ΠΕΠ θεωρείται μέτρια.

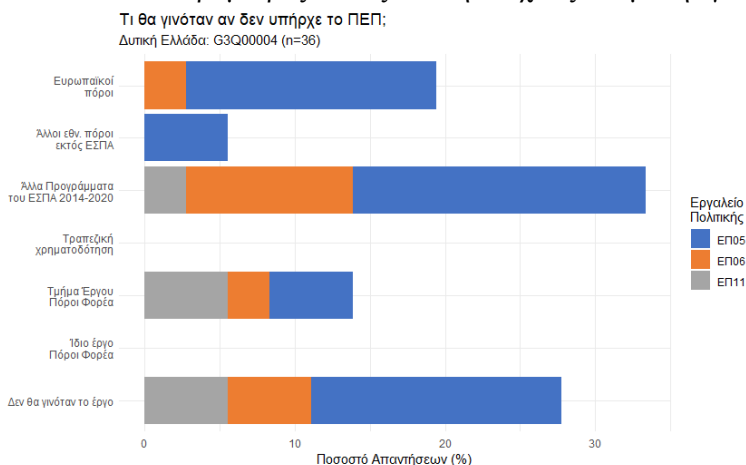
Τεκμηρίωση

Όλα τα μέσα εφαρμογής δράσεων ΠΣΕΕ στο ΠΕΠ επικαλύπτονταν από ομοειδείς δράσεις των τομεακών προγραμμάτων και κυρίως του ΕΠΑνΕΚ. Για την αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας των ΕΠ υπολογίστηκε το ποσοστό της δημόσιας δαπάνης ενταγμένων έργων ΠΣΕΕ στο ΠΕΠ, σε σχέση με τα τη δημόσια δαπάνη για ενταγμένα σε ομοειδείς τομεακές προσκλήσεις (σύμφωνα και με τη λίστα του αξιολογικού ερωτήματος Β2 και Γ1). Υπολογίστηκε, επίσης, το ποσοστό των δικαιούχων που ενισχύθηκε από τις προσκλήσεις του ΠΕΠ επί του συνόλου των

δικαιούχων (μοναδικά ΑΦΜ) και από τις δύο πηγές χρηματοδότησης (ΠΕΠ και τομεακά) για ομοειδείς προσκλήσεις. Τα αποτελέσματα είναι τα παρακάτω:

ΕΠ	ΠΕΠ	Τομεακά	Ε2.1.1	Δικαιούχοι ΠΕΠ	Δικαιούχοι τομεακά	Ε2.1.2
ΕΠ5	11.637.825	37.381.569	23,74%	85	71	54,49%
ΕΠ6	3.314.384	7.582.629	30,42%	14	39	26,42%
ΕΠ11	2.769.212	1.396.105	66,48%	27	34	44,26%
Σύνολο	17.721.421	46.360.303	27,65%	126	144	46,67%

Η τελευταία παράμετρος που εξετάστηκε σχετίζεται με την γνώμη των ωφελομένων

σε ό,τι αφορά στην ερώτηση της έρευνας πεδίου «τι θα γινόταν εάν δεν υπήρχε το ΠΕΠ». Από τις απαντήσεις (36 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια) προκύπτει μια μικτή εικόνα, με το 28% των ερωτηθέντων, πάντως να

απαντούν πως τα έργα έγιναν αποκλειστικά και μόνο λόγω της ύπαρξης του ΠΕΠ, πληροφορία η οποία οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η προστιθέμενη αξία του ΠΕΠ είναι σημαντική. Σημαντική προστιθέμενη αξία φαίνεται να φέρνει το ΕΠ11, στο πλαίσιο των έργων του οποίου εντοπίζεται το μεγαλύτερο αναλογικά ποσοστό απαντήσεων «Δεν θα γινόταν το έργο» σε περίπτωση που δεν υπήρχε το ΠΕΠ. Αντίθετα, από τις απαντήσεις των δικαιούχων ιδίως στο ΕΠ5, φαίνεται πως μία πολύ μεγάλη μερίδα έργων θα μπορούσε να είχε προχωρήσει μέσω άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Επιπτώσεις

Αξιολογικό
Ερώτημα

Επίδοση

Βασικά
ευρήματα

ΣΤ1. Σε ποιο βαθμό οδήγησαν οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ στα αναμενόμενα άμεσα και μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα;

Στο σύνολο των 3 εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν, υπήρξε ιδιαίτερα θετική εικόνα αναφορικά με την επίτευξη αποτελεσμάτων, με τα ΕΠ5 και 6 να δείχνουν εξαιρετική εικόνα επίτευξης όλων των αποτελεσμάτων, τη στιγμή που για το ΕΠ11 η εικόνα είναι μόλις οριακά θετική αναφορικά με τα άμεσα αποτελέσματα.

Τεκμηρίωση Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου που διενεργήθηκε με τη συμπλήρωση on-line ερωτηματολογίου ειδικά διαμορφωμένου για κάθε εργαλείο πολιτικής και στάλθηκε στο σύνολο των δικαιούχων, οδήγησε στα εξής συμπεράσματα ανά εργαλείο πολιτικής:

Για το ΕΠ5 (23 απαντήσεις από 61 επιχειρήσεις που ερωτήθηκαν), τα μιν άμεσα αποτελέσματα επιτυγχάνονται σε ποσοστό **ΣΤ1.1.1 = 100%** ενώ τα έμμεσα αποτελέσματα σε ποσοστό **ΣΤ1.2.1 = 87%**.

Για το ΕΠ6 (8 απαντήσεις από 14 επιχειρήσεις που ερωτήθηκαν), τα άμεσα αποτελέσματα επιτυγχάνονται σε ποσοστό **ΣΤ1.1.1 = 88%**, ενώ τα έμμεσα αποτελέσματα σε ποσοστό **ΣΤ1.2.1 = 82%**.

Για το ΕΠ11 (5 απαντήσεις από 27 επιχειρήσεις που ερωτήθηκαν), τα άμεσα αποτελέσματα επιτυγχάνονται σε ποσοστό **ΣΤ1.1.1 = 57%**, ενώ τα έμμεσα αποτελέσματα σε ποσοστό **ΣΤ1.2.1 = 100%**.

Αξιολογικό Ερώτημα **ΣΤ2. Σε ποιο βαθμό αναμένεται να οδηγήσουν οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ σε διατηρήσιμες επιπτώσεις;**

Επίδοση

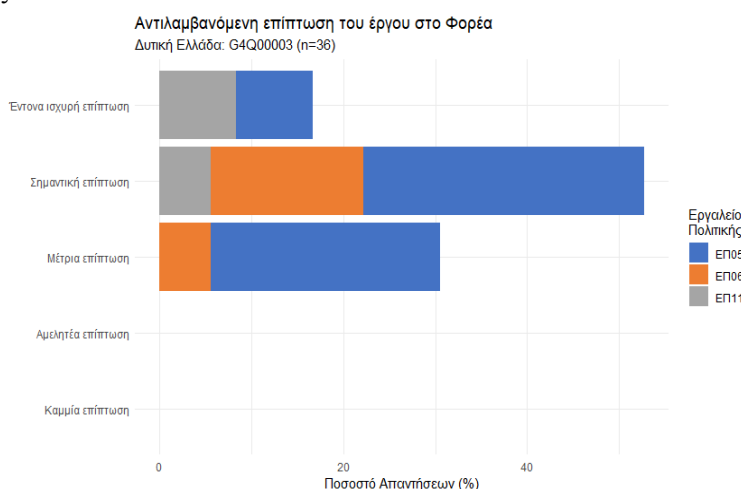
Βασικά ευρήματα

Τεκμηρίωση

Το παρόν αξιολογικό ερώτημα θα απαντηθεί μέσω focus group σε επόμενη φάση του έργου αφού ληφθούν υπόψη τα ευρήματα του ΣΤ1 ανά εργαλείο πολιτικής στο σύνολο της χώρας.

Το μοναδικό μέχρι στιγμής εύρημα που θα πρέπει να εκτιμηθεί σε επόμενη φάση του έργου είναι ότι, βάσει της έρευνας πεδίου, οι ίδιοι οι ωφελούμενοι, στο σύνολό τους, θεωρούν ότι το έργο δημιουργήσει

έστω και μέτρια επίπτωση για στον φορέα. Μάλιστα, το 70% περίπου θεωρεί την επίπτωση αυτή σημαντική ή και έντονα ισχυρή (βλ. γράφημα). Δυστυχώς, οι ωφελούμενοι δεν έχουν τεκμηριώσει επαρκώς την κρίση τους ως προς τις αντιλαμβανόμενες επιπτώσεις ώστε να εξαχθούν ποιοτικά συμπεράσματα, συνεπώς, το παρόν εύρημα πρέπει να αξιολογηθεί με τη δέουσα επιφύλαξη.

Αξιολογικό Ερώτημα **ΣΤ3. Σε ποιο βαθμό οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ ήταν συμβατές με τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Η παρουσία των φορέων παραγωγής γνώσης αποκλειστικά στην ΠΕ Αχαΐας είναι από μόνη της παράγοντας συγκέντρωσης των πόρων. Από την άλλη η συμμετοχή των

Τεκμηρίωση

επιχειρήσεων σε δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης δεν ήταν ανάλογη της συγκέντρωσής τους στις 3 Περιφερειακές Ενότητες. Οι ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας σημείωσαν σημαντική υστέρηση σε όρους χωρικής κατανομής.

Για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου κριτηρίου χρησιμοποιούνται δύο δείκτες που μετρούν την σχετική ένταση ενισχύσεων με βάση (α) το κλάσμα της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της εκάστοτε ΠΕ σε σχέση με την ΠΔΕ συνολικά (μ.ό, 2014-2020) και (β) το κλάσμα του πληθυσμού της ΠΕ σε σχέση με αυτόν της ΠΔΕ συνολικά (σύμφωνα με την απογραφή του 2021). Με βάση τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν στην ενότητα Ενεργοποίηση Εργαλείων Πολιτικής, καταγράφεται σχεδόν απόλυτη συμβατότητα και στους δύο δείκτες και για τις 3 ΠΕ, με την υπερσυγκέντρωση των πόρων για έργα ΠΣΕΕ στην Αχαΐα να είναι ηχηρή αλλά όμοια είτε θεαθεί σε όρους σχετικής ΑΠΑ είτε θεαθεί σε όρους σχετικού πληθυσμού. Τα παραπάνω δεδομένα τεκμηριώνονται από τον υπολογισμό των αντίστοιχων δεικτών Gini όπου:

- για το σύνολο της δημόσιας δαπάνης διαμορφώνεται σε 0,5203, συνεπώς σε όρους δημόσιας δαπάνης δεν διαφαίνεται ισότιμη κατανομή στις ΠΕ
- για την ανηγμένη δημόσια δαπάνη με κριτήριο την ΑΠΑ βελτιώνεται και λαμβάνει την τιμή 0,4120
- για την ανηγμένη δημόσια δαπάνη με πληθυσμιακά κριτήρια ανεβαίνει οριακά και λαμβάνει την τιμή 0,4276

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Σε ό,τι αφορά στην **αποτελεσματικότητα**, υπήρξε συνέπεια μεταξύ των στοχεύσεων της ΠΣΕΕ και των αποτελεσμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης της ΔΕΑ στη Δυτική Ελλάδα, καθώς και αντιστοίχιση των ειδικών στόχων της ΠΣΕΕ με τις επενδυτικές προτεραιότητες του ΠΕΠ 2014-2020. Η πρώτη πρόσκληση του ΠΕΠ δημοσιεύτηκε σε λογικό χρόνο, αλλά η πρώτη απόφαση ένταξης προτάσεων στη δράση καθυστέρησε σημαντικά λόγω τεχνικών εμποδίων.

Για τις επόμενες προσκλήσεις κρατικών ενισχύσεων του ΘΣ1, ο επιχειρηματικός κόσμος έδειξε λιγότερο έντονο ενδιαφέρον, κυρίως γιατί είχε μεσολαβήσει η προκήρυξη τομεακών προγραμμάτων ενίσχυσης έργων ΕΤΑΚ. Μέσω των περιφερειακών δράσεων, εμφανώς υπάρχει κατεύθυνση πόρων στοχευμένα στους τομείς προτεραιότητας της Δυτικής Ελλάδας. Η αδυναμία προσέλκυσης μεγαλύτερου ενδιαφέροντος των επιχειρήσεων σε ορισμένες από τις προσκλήσεις πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού για τη βελτίωση της αποδοτικότητας κατά την εφαρμογή των παρεμβάσεων 2021-2027.

Διαπιστώνεται **συνοχή** μεταξύ των δράσεων του ΠΕΠ και των συγγενικών δράσεων των τομεακών προγραμμάτων (κυρίως του ΕΠΑνΕΚ), βάσει του στοχευμένου χαρακτήρα των περιφερειακών προσκλήσεων. Οι περιφερειακές προσκλήσεις χρησιμοποίησαν όμοια μέσα εφαρμογής με τις τομεακές.

Οι δείκτες **συνάφειας** με τους στόχους της ΠΣΕΕ κινούνται σε ικανοποιητικές τιμές. Υπό την αίρεση του ότι η τυπική προσμέτρηση 116 έργων της πρόσκλησης ΠΔΕ0103-5 στον ΘΣ1 στο ΟΠΣ δεν θεωρείται αντιπροσωπευτική του περιεχομένου του έργων, στον ΘΣ1 της ΠΔΕ υλοποιήθηκαν μόνο έργα ΠΣΕΕ, στον ΘΣ2 το ποσοστό συμμετοχής έργων ΠΣΕΕ είναι υψηλό, ενώ στον ΘΣ3, το μικρό ποσοστό είναι αποδεκτό γιατί προκύπτει επί τη βάσει μεγάλου αριθμού έργων και μεγάλων ποσών δημόσιας δαπάνης. Στον ΘΣ8 δεν υλοποιήθηκαν δράσεις ΠΣΕΕ.

Η **προστιθέμενη αξία** του ΠΕΠ ήταν σημαντική για την επίτευξη των στόχων της ΠΣΕΕ. Αυτό διότι, παρά τη μη ενεργοποίηση δράσεων για έργα ΠΣΕΕ δημοσίου τομέα, το ΠΕΠ λειτούργησε αποφασιστικά ως χρηματοδοτικό μέσο, πλάι στα ομοειδή των τομεακών προγραμμάτων. Μέσα από την εξέταση των δεικτών αξιολόγησης φαίνεται πως η συνεισφορά του στη χρηματοδότηση έργων ενεργοποίησης της ΠΣΕΕ ήταν ικανοποιητική, με την περίπτωση της ενίσχυσης της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων να είναι η πλέον

χαρακτηριστική, λόγω και των διαφορών που παρουσιάζει σε επίπεδο επιλέξιμων δαπανών σε σχέση με την αντίστοιχη τομεακή.

Με βάση τις απαντήσεις από την έρευνα πεδίου, η εκτίμηση των **βαθμού επίτευξης των άμεσων και μεσοπρόθεσμων αποτελεσμάτων** φανερώνει μια σχετικά ικανοποιητική επίτευξη αποτελεσμάτων, με την εικόνα επιμέρους αποτελεσμάτων να διαφέρει ανάλογα με τον χρονικό ορίζοντα και το ΕΠ που εξετάζεται κάθε φορά.

Από την άλλη, η ανισορροπία σε όρους χωρικής κατανομής οικονομικής δραστηριότητας και πληθυσμού είναι αναντίρρητη και μπορεί να εξηγηθεί ως αποτέλεσμα της συγκέντρωσης πόρων προς τις επιχειρήσεις εντάσεως γνώσης και τεχνολογίας, οι οποίες με τη σειρά τους είναι ανισομερώς κατανομημένες στην ΠΕ Αχαΐας, λόγω του μεγέθους του αστικού κέντρου της Πάτρας και της ύπαρξης σημαντικών δομών εκπαίδευσης κι έρευνας. Τέλος, η διατήρηση των επιπτώσεων από τις παρεμβάσεις ενίσχυσης της ΕΤΑΚ στην Δυτική Ελλάδα δεν μπορεί να εκτιμηθεί στο πλαίσιο της παρούσας αναφοράς.

Από τα 5 αρχικά προτεινόμενα εργαλεία πολιτικής στο ΠΕΠ 2014-2020, ενεργοποιήθηκαν τα 3 και ορισμένα από αυτά όχι με όλο το πλέγμα των προτεινόμενων δράσεων. Ο αρχικός στόχος κρίνεται λογικός και ρεαλιστικός, γι' αυτό και το τελικό αποτέλεσμα της υλοποίησης είναι ποιοτικά και ποσοτικά επαρκές. Ορισμένα από τα εργαλεία που ενεργοποιήθηκαν παρουσίασαν ικανοποιητικά αποτελέσματα λόγω του ιδιαίτερου τους χαρακτήρα (διεθνικά ερευνητικά έργα) ή λόγω των πλεονεκτημάτων του για τους δικαιούχους σε σχέση με τα αντίστοιχα τομεακά (έργα εξωστρέφειας, στα οποία παρατηρείται πολύ μεγαλύτερο εύρος επιλέξιμων δαπανών και ειδών επιχειρηματικών σχεδίων).

ΕΠΑΦΕΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΦΟΡΕΑΣ	ΤΟΜΕΑΣ	MAIL
Νίκος Θωμόπουλος	ΕΥΔ	Μονάδα Α1	nthomopoulos@mou.gr
Αριστείδης Μαμασιούλας	ΕΥΔ	Μονάδα Α1	amamasioulas@mou.gr
Σοφία Καρβέλη	ΕΥΔ	Περ. Δυτ. Ελλάδας/ΔΙΑΠ	s.karveli@pde.gov.gr

ΠΗΓΕΣ

Θωμόπουλος Νίκος. (2023). *Η εξέλιξη του οικοσυστήματος καινοτομίας στη Δυτική Ελλάδα μετά το 2023*.

Μαμασιούλας Άρης. (2023). *Διαμορφώνοντας το καινοτομικό Περιβάλλον στην ΠΔΕ, τα βήματα από το 2013 μέχρι σήμερα*.

Σταυρουλόπουλος Λυκούργος. (2023). *Στηρίζοντας την καινοτόμα επιχειρηματικότητα στο Ε.Π. Δυτική Ελλάδα 2014-2020*.